

ΟΣΑ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΑΣ

ΚΑΡΤ-ΠΟΣΤΑΛ

Το φύλλο του «Μπουκέτου» και της «Οικογενείας» τιμάται παντού δρ. 3. Η ασαφής υπερτιμωσίς των παρά των υποπρακτορείων απαγορεύεται. Παρακαλούμεν όθεν τους άγαπητούς μας άναγνώστας, δασκίς υποπέσει εις την αντίληψίν των τοιοούτων τι, να μάς τ' αναφέρουν άμέσως. ('Εκ τής Διευθύνσεως)

Η υπό των άναγνωστών μας άποστελλομένη συνεργασία και μη συνοδευομένη υπό δικαιώματος κρίσεως εκ δραχμών πέντε εις γραμμάσημα, δέν λαμβάνεται ύπ' όψιν.

Οί κ.κ. άναγνώσται μας δύνανται να μάς άπευθύνουν κάθε έρώτησι σχετική με την φιλολογία μας ή τις ξένες φιλολογίαις. Π.χ. για τ' έργο έκάστου συγγραφέως, άν θέλουν να τ'ο μελετήσουν ολόκληρο, για κάθε βιβλιογραφική πληροφορία τέλος πάντων, είτε φιλολογική, είτε ιστορική, κλπ.

Α. Ζλατάνου, Θεο)ικήν. Τ' ανέκδοτό σας καλό και δημοσιεύεται έδω, διορθωθέν καταλλήλως :

Ο ΒΛΑΧΟΣ ΚΙ' Ο ΔΕΣΠΟΤΗΣ

«Κάποιος Δεσπότης περιώδενε μιά φορά στην έπαρχία του κι' έφτασε σ' ένα μεγαλοχώρι. Ή είδησι πώς ήθε ο Δεσπότης διαδόθηκε άμέσως στα γύρω βλαχοχώρια. Τό έμαθε λοιπόν κι' ένας άλαφρόμυαλος βλάχος και ξεκίνησε άπ' τ'ο χωριό του να πάη στο Δεσπότη να ζητήση να τ'ού κάνει μιά χάρι. Κρατώντας την γλίσσα του, κατέβηκε ο βλάχος άπ' τ'ο βουνό κι' έφτασε στο μεγαλοχώρι. Μόλις έμπαινε εκεί, συνάντησε κάποιον στο δρόμο :

- Γειάσ' όρε κουμπάρε, τ'ού λέει.
— Καλώς τον, γειά σου, τ'ού άπανταίς έκείνοις.
— Δέν μ' λές, σά πού κάβητ' αυτός όύ Δεσπότης άπ' ήρθε τ'ώρα;

— Τράβα πιο κάτω, πατριώτη, και ξαναρώτα.
'Ο βλάχος προχώρησε λίγο κι' ενώ έτοιμαζότανε να ρωτήση άλλους διαβάτες για τόν Δεσπότη, είδε ναχρονται άπό τ' άντίθετο μέρος τούς δύο παπάδες. Κι' οί δύο κρατούσαν μπασιούνια στο χέρι, μιά άπ' τ'ο λαμό τ'ού ένος κρεμόταν ένας σταυρός μεγάλος.

— Αυτός θάνα ο Δεσπότης !, σκέφτηκε ο βλάχος.
Και χωρίς να χάση καιρό, προχωρεί προς τ' εκεί, στέκεται μπρός στους δύο ρασοφόρους, βγάζει τή σκούφια του και κάνουντας μιά μεγάλη μετάνοια, λέει :

Λωτήν. Τίνες τών ποιήσεων αυτού, άμα δημοσιευθείσαι, άμέσως από στόματος εις στόμα επέταξαν και έγιναν πιστοί σύντροφοι εκάστου Έλληνας. Τά ποιήματα «Σύμμα, γλυκεία μου άγάπη», τ'ο «Μόλις έφεγγε τ' άστέρη», τ'ο «Έγυε γειά, ψηλά βουνα και κρυσταλλένιες βρύσες» και μερικά τεμάχια από «Τ'ο παιδάκι κι' ο χάρος» — τά όποια όλα έτονίσθησαν υπό τού κοινωκοδιδασκαλού Παύλου Καρρέρ — είνε δημοφιλέστατα. Η ποίσις τ'ού Τυπάλδου άρέσει εις την Έλλάδα, και ός συμποήσι, και δημοφιλής ποιητής θά υπηκοουήθ. Δια την ποιήσιν τού, εκτός τ'ού Έλληνικού τίπου, ένηχολλήθη και ο Εύρωπαϊκός, ιδίως δ' ή εν Λεψία «Κεντρική Έπιθεώρησις», τούτοσ την άξία τών περιπαθών ποιήσεων τ'ού Τυπάλδου, όστις, ός παρατηρεί έπιφανής κριτικός, είχε την σπανία έπιτυχία ν' άπολαύση ζών άπασας τας εύχρηστικώς τής φήμης, άνευ τών άνών, άίτινες ένίοτε την συνοδεύουσι.

Στην Έθνική μας Βιβλιοθήκη σώζονται τ'α χειρόγραφα ενός ποιήματος τ'ού Τυπάλδου, τ'ο όποιο ο ποιητής είχε στείλει, κατά τόν Άπρίλη τού 1881, άπό τή Φλωρεντία στον φιλέλληνα Γάλλο μαρζήσιον ντέ Σαιντ Πλαίφ. Τό ποιήμα έχει τόν τίτλο «'Ο Εύαγγελισμός και τ'ο Φάντασμα», και είν' άπό τ'α καλύτερά του. 'Ο ποιητής, την ένδοξη μέρα τού Εύαγγελισμού, βλέπει τ'ο φάντασμα τ'ού Μάρκου Μπότσαρη, να βγαίνει άπό τ'ο μνήμα του και να λανάται στα ύπόδουλα μέρη τής Ήπειροφραυαίας και τής Μακεδονίας. Φλογερός και ροζγές κινούν ή στρεφές τού ποιήματος αυτόδ :

... Κινάει γοργά τ'ο φάντασμα, οχι- (ζει, κινάει τ' άσπρί τ'ού γύρω του άκτινοβολεί σαν όταν λύνεται με όρημ, νύχτα βαθεία, εν' άσπέρη...

Μαίρει γοργά τ'ο δρόμο του. Ή ά- (στροφειγιά πλθθαίνει γη κι' ούρανό πιάδ δέ φωρεί, με μίριες φλογές στην ψυχή στο Μεσολόγγι μπαίνει !...

'Ο Ιούλιος Τυπάλδος έγραψε και αξιόλογες νομικές μελέτες. Μετά την έννοια τής Έπανήσοι, τού έρωτέιναν να γίνη Άρειοπαγίτης, αλλά δέν έδέχθη. Στά 1867 έπήγε στη Φλωρεντία, όπου έζησε τ'α 18 τελευταία χρόνια τής ζωής του, και γύρισε στην Κέρκυρα, όπου και πέθανε.

'Ο Ιούλιος Τυπάλδος, μένοντας στη Φλωρεντία, μετέφρασε ένα σημαντικό μέρος άπό την «Έλευθερωμένη Ήερουσαλήμ» τ'ού Ίταλόι ποιητή Τορκουάτου Τάσσου, σε όφραία δημοτική γλώσσα...

— Άς την κάνω κι' άς τή χάσο, κύρ δεσπότη μ'.
— Ήθελε μ' αυτό να πη : «Αυτή ή μετάνοια πού σου κάνω, Δεσπότη μου, θά σου άξίξη, άν μου κάνεις αυτό πού θά σου πώ. Κι' άν πάλι δέν μου τ'ο κάμεις, άς πάει χαμένη — μιά μετάνοια ήταν κι' αυτή».

— Τί θέλεις, εύλογημένε; τόν ρωτάει ο δεσπότης, γιατί αυτός ήταν πραγματικώς.
— Μιά χάρι ήθε να μ' κάνης, Δέσποτά μ'.
— Τί χάρι;

— Έχω ένα π'δί, κύρ-Δεσπότη μ' κι' έλεα να μ' τ'ο κάνεις κειδά κάνα παπά, σαν τ'ού λόγου του άπ' δώ (κι' είδειξε τόν σύντροφο τ'ού Δεσπότη).

— Ξέρει γράμματα τ'ο παιδί σου; ρωτάει ο σεβασμιωτατός.
— Άν γράμματα δέν ξέρ', μα στην τρεχάλα δέν τ'ον φτάνει κανένας ! Οά γίνη λοιπόν τίποτις, κύρ-Δεσπότη μ'!

— Παιδί μου, τ' άπάντησε ο δεσπότης, άφού ο γυιός σου δέν ξέρει γράμματα, δέν μπορεί να γίνη παπάς. Πώς θά διαβάξη τ'ο Εύαγγέλιο στην εκκλησία και τ' άλλα ιερά βιβλία;

— Άν' εγώ δέν σ' λέω να μου τόν κάνης τόσο μεγάλο πάπαρο, να λειτουργή σέ κανιά θεόρατη κληροσία ! Ίγώ θέλω να μ' τόν κάνης μικρό παπά, να ξέρ' να κάνη άγιασμό κι' να ξηματιάξη τ'α γίδα, όντας μ'ας τ'α ματιάξ'νε.

— Παιδί μου, αυτό πού ζητάς, δέν γίνεται, δέν είνε δυνατόν να γίνη, τ' άπάντησε ο Δεσπότης χαμογελώντας. «Άφησε τ'ο παιδάκι σου να βόσκη τ'α πρόβατα, τί τ'ο θέλεις να τ'ο κάνης παπά; Νάξερε γράμματα, και μ' υποσώσει να γίνη, μ' άφού δέν ξέρει;

«Αμα άκουσε αυτά τά λόγια ο βλάχος, φόρεσε πάλι τή σκούφια του και χωρίς να χαιρετήση, έφνε μουμουρίζοντας :
— Καλά είπα ιγώ «άς την κάνω κι' άς τή χάσο». Να π' τήν έχασα !...».

Τό ποιήμα σας όχι καλό. Δέν μπορεί να όνομασθή άλλοστε ποιήμα αυτό. Στιχουργικό παιγνίδι είνε: μύλλον, όχι έπιτυχές. 'Ιδού έπί παραδείγματι τ'ο πρώτο τετράστιχο :

Τικ τίκ, τικ τίκ, πά' ή μ' έρα, τικ τίκ, τικ τίκ, πάει ο χρόνος, τικ τίκ, τικ τίκ, πάει ο μήνας, τικ τίκ, τικ τίκ, τικ τίκ, μένει ο πόνος.

Π. Νικολάου, Ένταθα. Μ'ας γράφετε : «Πολυγαλημένε μου και λατρενός πνευματικέ διδάσκαλε. Έσ'ν πού δια τής φιλολογίας σου με έκαμεις ώστε να γνωρίζω να εκτιμώ άλλο αξιον εκτιμήσεως έργο», άνήκον εις τόν μεγάλον κλάδον τής φιλολογίας, «την έπιστήμη», «Έσ'να πού παραδέχωμαι δικιον κρητήν και όχι διμιον όπως μερικοί σέ παραδέχονται. Σ' έσ'να λοιπόν έρχομαι να ζητήσω μίαν δικαίαν κρισιν σου όπως άλοστε και θά είναι» έπί ενός ποιημάτος μου, τ'ο όποιον έχει γραφή άφού προηγουμένως τ'ο εστάνηλον εκ βάθου καρδιάς!». Τώρα τί να σας πώμε για τ'ο ποιήμα σας; Άς σας πώμε την άλήθεια και δέν μ'ας μέλει άν μ'ας χαρακτηρίσετε και σεις «δημιούς»: Για να γραφή λοιπόν ένα ποιήμα τής προκοπής, δέν άρκεί να τ'ο εστειθήτε εκ βάθου καρδίας, όπως τόσο χαρακτηριστικά λέτε, αλλά χρειάζεται να έχετε και μερικές απαραίτητες τεχνικές γνώσεις, πού λαίπουν έπί τ'ο παρόντος από σας, όπως π.χ. τελεία γινάδι τ'ού μέτρου και τ'ού ρυθμού. Τό σημερινό ποιήμα σας, εκτός άν άλλων, σκοντάφτει άκόμα και μετρικός. Διαβάστε έπί παραδείγματι ξανά τ'ο δεύτερο τετράστιχο και θά πεισθήτε και σεις :

Άπό τότε πού σ' έγνώρισα την καρδιά μ' έχεις παρμένη;
Τί; μ' όφρλει αυτή ή φευτική ζωή πού όλο πίκρες φέρνει;
Όλος ο κόσμος δι' έμε γινούσε δέν άξίζει
Όσο ένα λογάκι σου έπικτό άπ' τ'α λαγάδι σου κείλη !

Προσέχετε άκόμα και στην όμοιοκαταληξία τού ποιήματος. Ή παραπάνω ρίμες, είνε έντελώς άνεπιτυχές και λαθβαμένως. Σ τ έ φ. Σ α φ α ρ ι κ α ν α. Σ τ υ λ α δ α. Τό διήγημά σας, έσο όπως μ'ας τ'ο έχετε στείλει, χωρίς να τ'ο χέριστε σέ παραγράφους και χωρίς να βάλετε έξωκρά τούς διελόγους και την ύπολοιπή διήγησι, καταντά σχεδόν αδιάστατο, γραμμών μάλιστα με τ'ο μ'όδι. Άπό μερικές ματιές όμως πού τ'ο ρίξωμε, είδομε πού έχει έδω κι' έκει άρκετό ήθογραφικό χρώμα και καλούς περιγραφές από τή ζωή τών παιδιών. Άν έχετε πραγματικά κλεισι προς τή λογοτεχνία, έπιδοθήτε σ'ο γράμματι πού διαβάσαμε εκ παραλλήλου, με τήν πεποίθησι ότι θά βελτιωθήτε, έστο κι' άν δέν πρόκειται να διακριθήτε ός λογοτέχνης. Έπί τέλους, δέν είνε και μικρό πράγμα να γραφή κανείς στους γνωστούς τού ώφρατες έπιστολές, ή, όταν είνε μαθητής, ώφρατες ουθήσεις... Τί λέτε και σεις, δέν έχομε δικιο; Σ τ ε λ. Ά ν ε μ. Καλάσας. Τό ποιήμα σας «'Ο καμής τής μάνας» παρουσιάζει άρκετές έλλείψεις. Έν πρώτους δέν έχει τις τομές τού μέτρου κανονικές. Έπειτα τ'ο ζερεφούν έδω κι' εκεί κάποιες χαμοδιές. Και τέλος, περιέχει λέξεις άναπαρκές, τεχνικές και άντισαισθητικές, όπως «νεκροσάφι», «βάνειν», «καυλάρος». Μήπως με την τελευταία θέλατε να πητε στυλιάρη και προτιμήσατε αυτήν για εύγενικότερη; ... Σ τ. Πα ν ό λ ο υ α ν. διδάκτορα νομικής, Ένταθα. Τό πετρογράφο σας, άν και είνε γραμμένο με πολλή προσοχή και με κάποια λεπτότητα, δέν κατορθώνει μολαταστά να βγη έξω από τόν κύκλο τής κοινοτυπίας, προς ένα έπίπεδο πιο πλατύ και ελευθέρο, όπου θά μπορούσε να κινηθή με άνεση ή σκέψι σας και θά υπορούσε να γίνη πραγματικά γόνιμη ή συγκινήσι σας πού δέν την άφιδοθητούμε καθόλου. Πρέπει όμως να έξερτε ότι και τ'ο είδος αυτό τού γραμματός είνε από τ'α δυσκολώτερα, τούλάχιστο για δώ, όπου δέν έχομε άρκετά πρότυπα και όπου άποτυγχάνουν και λογοτέχνες άκόμα αξίας.